

увати на повернення скарбів до України, з подальшим вирішенням питання про передання колекції до відповідного музею України.

Надалі інформація щодо повернення Скіфського золота в Україну є не досить висвітленою, але 11 травня під час Вторгнення Російської Федерації на територію України, яка розпочалася 24.02.2022 року, СМІ оголосили, що з краєзнавчого музею тимчасово окупованого Мелітополя російські загарбники викрали колекцію скіфського золота. Наразі за фактом злочину відкрите кримінальне провадження за ч.1 ст.438 Кримінального Кодексу України – порушення законів та звичаїв війни.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n3141>

Науковий керівник: к.ю.н, доцент Печений О. П.

Лапоха Владислава Вадимівна

*студентка 1-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ ОРГАНАМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Для задоволення потреб сучасного суспільства та розвитку майнового обороту, незалежно від його організаційно-правових форм, необхідно, щоб його учасники належним чином виконували взяті ними зобов'язання. Серед різних засобів захисту прав та інтересів громадян та юридичних осіб важливе місце займає цивільно-правова відповідальність за заподіяння шкоди особи або майну громадянина, або майну юридичної особи. Одна з основних функцій цивільно-правової відповідальності – компенсаційна (відновна) реалізується шляхом відшкодування збитків [3]. Необхідно звернути увагу, що не варто вживати терміни «збитки» та «відшкодування збитків» як синоніми, так як перше – це майнові втрати, які зазнав потерпілий і має відшкодувати правопорушник, а друге – форма цивільно-правової відповідальності, внаслідок застосування якої зазначені втрати відшкодовуються.

Публічне адміністрування – це відкрита, гласна та прозора діяльність органів управління та їх посадових осіб стосовно вирішення проблем суспільства у цілому. До суб'єктів публічного адміністрування належать: органи місцевого самоврядування, органи виконавчої влади, приватні установи і підприємства (громадські організації), сфера яких обмежена самоорганізацією громадянського суспільства [4].

В даний час питання відшкодування державою шкоди, завданої незаконними діями (бездіяльністю) органів державної влади чи їх службовими особами має актуальність, оскільки багато людей стикаються з тим, що їх право було порушене діями чи рішеннями органів влади.

Конституція України закріплює за кожним право на відшкодування шкоди, заподіяної органами державної влади та її службовими особами (ст. 56 Конституції України)[5]. При цьому існує ряд проблем, які створюють перепони у реалізації права на відшкодування шкоди.

Варто зазначити, що терміни «збитки» та «відшкодування шкоди» не можуть вживатися як синоніми, оскільки у першому випадку – це майнові втрати, яких зазнав потерпілий і їх повинен відшкодувати правопорушник, у другому – форма цивільно-правової відповідальності, при застосуванні якої зазначені втрати відшкоднуються.

Відповідно до вимог ст. 1166 Цивільного кодексу України шкода заподіяна особі або її майну, чи шкода заподіяна юридичній особі, підлягає відшкодуванню у повному обсязі [2].

При цьому підставами цивільно-правової відповідальності органів публічного адміністрування чи їх службових осіб є обов'язкова наявність складу цивільного правопорушення особливостю якої є:

- а) суб'єкт правопорушення (орган державної влади, місцевого самоврядування чи відповідна службова особа цих органів);
- б) шкода, завдана фізичній чи юридичній особі незаконними рішеннями, діями (чи бездіяльністю) органів публічного адміністрування, їх службовими особами при здійсненні своїх повноважень, відшкодовується у повному обсязі незалежно від їх вини.
- в) наявний принцип презумпції вини, тобто обов'язок доказування вини покладений на правопорушника;
- г) існує можливість відшкодування майнової та моральної шкоди;
- д) відшкодування шкоди здійснюється тільки у судовому порядку.

Ст. ст. 1173 -1175 Цивільного кодексу України встановлено, що шкода яка була спричинена в результаті дій (чи бездіяльності) органів державної влади та їх службових осіб, завдана фізичній чи юридичній особі, внаслідок виконання ними своїх обов'язків, чи в результаті нормотворчої діяльності (видання незаконного акту) відшкодовується державою у повному обсязі, не залежно від вини цих органів, чи вини осіб, які здійснюють у них відповідні службові повноваження[2].

При цьому, відповідно до вимог ч. 4 ст. 1191 Цивільного кодексу України держава, територіальні громади у випадку відшкодування шкоди, завданої службовою особою в межах виконання нею своїх службових обов'язків, мають право зворотної вимоги до винної особи у розмірі виплаченого відшкодування (крім випадків відшкодування моральної шкоди, та виплат, пов'язаних з трудовою діяльністю)[2].

Вдосконалення публічного адміністрування повинно служити благополуччю суспільства, вирішенню нагальних проблем та забезпечувати права і свободи населення[1]. Найбільша проблема у відносинах з органами влади – це реалізація права на відшкодування шкоди, передбаченого багатьма нормативно-правовими актами чинного законодавства, у зв'язку з чим, найважливішою задачею держави залишається забезпечення найсправедливішого, швидшого і ефективного відновлення порушеного права і відшкодування заподіяної шкоди. Разом з особливостями загальних умов відшкодування шкоди відшкодування шкоди державою характеризуються наявністю спеціальних умов.

Так, відповідно до ст. 1174 Цивільного кодексу України суб'єктом спричинення шкоди може бути тільки службова (посадова особа), яка виконує організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції хоч і тимчасово покладені на неї, тобто держава бере на себе зобов'язання відшкодування шкоди не за будь-якими діями державних службовців, а лише у випадках, які пов'язані зі здійсненням їх повноважень [2].

На нашу думку, вітчизняне законодавство у сфері відшкодування шкоди, завданої органами публічного адміністрування має прогалини щодо можливості вирішення питань відшкодування шкоди в досудовому порядку, до прикладу шляхом укладення мирової угоди між органом державної влади чи службовими особами, якими було завдано шкоду та громадянином чи юридичною особою.

Список використаних джерел

1. Первомайський О. О. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади або органом місцевого самоврядування, на підставі положення ст. 1173 ЦК України. *Приватне право і підприємництво*. 2015. Вип. 14. С. 81-85.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv#n5494>.
3. Коссак В. М. Проблеми цивільно-правової відповідальності держави. *Актуальні проблеми цивільного, сімейного та міжнародного приватного права (Матвєєвські цивілістичні читання): Мат. міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 16 вересня 2010 р.)*. К.: КНТ. 2011. С. 38–43.
4. Білоусов Ю. В., Іванов С. О. Участь органів державної влади у цивільних відносинах: монографія. Харків: Харків юридичний, 2012. 484 с.
5. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. С. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Спасова К. І.

Мельник Тетяна Вікторівна, Колодій Надія Анатоліївна

студентки 3-го курсу факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

КРЕДИТНІ ДОГОВОРІ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне продовження російсько-української війни, яка почалась у 2014 році, має негативний вплив на всі сфери суспільного та економічного життя громадян. Це призвело до того, що на даний момент близько 53% українців залишились без роботи, а відповідно без стабільного заробітку. Таке погіршення безпосередньо впливає також на кредитні відносини, оскільки позичальники не в змозі виконувати свої зобов'язання за кредитними договорами.

Відповідно до Цивільного кодексу України кредит укладається в письмовій формі та згідно зі ст. 1054 ЦКУ банк або інша фінансова установа надає грошові кошти позичальникові у розмірі та на умовах встановлених договором, а позичальник в свою чергу зобов'язується повернути кошти з відсотками [4]